

ئامان، ئامريكا، بريتانيا، هولاند، فرانسه، شىرقىي جازانى و...
 دىور و سىركىشا بىن جى ياردىداي ئىراقى پىي بىرھى مئاردى چىكى
 شىمىيى، چ بى كىركىسى خام و چ بى ياونى زانىارى تىكىكى بى
 ئىمىو بىسى. ئىكوزىاو (مىدىكى ئىنتىرنىشنل) جى گى فاروو
 (كوردستان ئىكتوئىل) سى سا و ۱۹۹۸ى نام 56 ھىرمانگى
 بىرھى مئاورى (شىركى) شى و كىركىو كى بى سان و بى چىووپى
 ياردىد رى ئىمىو سىدامى بىن پى بىرھى مئاردى چىكى شىمىيى.

یہ چا و و تا کہ بہ شاو کہ رسی شیمیائیش پی دروس کہ ردی ئا
چہ کہ کوشندا کیاست پی رژیم فاشیستہ کہ و سہ دام حسہ ینی،
حکومہ توو ئا وختہ و ئامانی بہ۔ بہ پاو ئا بہ گگا کہ ئینای و ورو
دہ سینہ زیاتر جہ 60% و ئا کہ رسی شیمیایا کہ ہہ ہہ ہہ شا پی نہ
خنکیا جہ لاو شہ ریکہ ئامانیہ کاو و بہ ئیجاز و دہ و توو ئامانی
ورہ شیانہ بہ رژیمو و عسی فاشیستی۔ چی مامہ ہہ چہ پی و
جہ نایہ تکارانہ نہ زیاتر جہ ہشتا (80) کارگای بہ ہم ئاوہ ر
(شہ ریکہ) ئامانیہ بہ بہ گگا و بہ ہدارہ ہی نہ۔

گردو و ئاھـرمانگـ بـرھـمئاوـر (شـريکـ) ئاـمانيا وکـسايـتيـکا
ديارند و پـي گـردی ئـشناسياـند. بـ پا و ئا زانيارپـ باو
پـنـکـريا يا کـ چاپـمـنيـ ئاـمانياـکا وـاـشا کـردـندـو، نزیکـ و
70% و ئا گاز ژاراوی و کوشـندا و ئـراقـيـ بـ يارمـتي هـرمانگـ
ئاـمانياـکا بـرھـم ئاـمـند.

[illegible]

جہ بارہ و کوشہندی و خنیکنای خیراوی چاکہ مہترسیدارا جہ
زوانو شاہدحاکم و ہجری و فرہ و چیان و نویسیان. ئاسہ وارہ
وہرانکہری ئی چاکہ دما و ۳۷ ساہ ہیشتا بہ تہمامی نہسہ یایندہ و
جیامہ کا و ئی کارہ ساتہ ہیشتا بہ دہردہ جہ راوجہ رہ کا و ئی گازاوہ
ناہ.

دادگایى كه ردی بـ و جـ تاوانبار كا

سَدَام حُوسَیْن وِ ثَرِیْمَکَش پَسَو تا وَا نَبَارِی سَرِکِ:

[illegible]

کەردە کەینە بە گەو ئاشکرا بی کە دزگا و هه‌وا گەری لێ شکەری ئێراقی
جە ساڵ و ١٩٧٨ ی داوا و موو تیش جە سەدامی کەردە پێ
بە کار ئاردە گازی سارینی و خەردەلی و چن گازیتەری دژ بە کوردەکا،
سەدامیج جوابش بە دزگا و هه‌وا گەری دا بەو کە لێ یەک دەیدەو و
بزاند ئایا هه‌وا شەوی کتوو پێ چەکا کریه پێ سەروو کوردەکا و
ئێرانیدەکا، ئێنە ماناش ئانە کە سەدام ساڵ و ئێتەر پلانوو بەکار
ئاردە ئی چەکیش و وروو دەسینە بیەن.

کورد بە گردی و جیامەنەکا و شیمیایووارانوو هه‌وا بێجە ی بە تایبەتی
جە یاروو دادگا و تاوانبارەکا و ژیموو بە عسی کە سەدامش تەنیا بە
بەنە و کەمە کوشی دوجەیلی جە سەدارە دا، نا هه‌وا مە ی بیە و ئی
بە یارەشا بە نا هه‌وا قەوی گەورە زانا و رانوو روو ئا تاوانە گەورە و
کە و رانوو کوردی و بە تایبەت هه‌وا جە یەکا و ئێنجامە دریا.

دادگا و تایبەتوو تاوانبارا و ئێراقی جە و توو درێژ و دادگایی
کەردە کەینە تاوانە و هه‌وا بێجە ییش سەردە تا پێسو و تاوانکاری و رانوو روو
ئانزانیدەتی جە قەم دا نەک پێسو و تاوانە و ژێنە سایدی،
(١٧/١/٢٠١٠) . حەسەن عەلی مەجید، ئێشناسیا بە عەلی کیمیایی کە
بکەر و راسپاردە و سەدامی بە پێی شیمیایووارانوو هه‌وا بێجە ی،
سەردە تا نە بەنە و تاوانە و ژێنە سایدی، بەکوو بەنە و تاوانە و
دژ بە ئانزانیدەتی بە تاوانکار ئێشناسیا و جە سەدارە دریا،
(٢٥/١/٢٠١٠) . تەنیا چەروو گوشارەوی فرێنە دادگا دما تەر چەمەوی
دوو بارەش وست سەروو بە یارە کە ییشەر و دما و ٣٤ ئێرە نیشته‌تەری
دادگا کە تاوانە و هه‌وا بێجە ییش پێسو و تاوانە و ژێنە سایدی بە سمی
ئێشناسا و کە یسە کە یەکا کریا و، (٢٨/٢/٢٠١٠) . دما تەر ئا پێتە کە
عەلی کیمیاییش پێنە سەدارە دریا، ئاردە شاو و هه‌وا بێجە ی و جە
مەنە مەنتوو قوربانیدەکا و هه‌وا بێجە ی نیاشارە. (٢٠١٢)

هه‌وا جەر کە و ئێتەر ئیشارەم پێنە کەرد، پەرلەمانوو باشووروو
کوردستانی کە جە ساڵ و ١٩٩٢ و مەرزیا نەرە، دما و شش خولە هه‌وا چنیە ی
پەرلەمانی تا ئیسە هیچ پەرژە یاسایە و ش پێی بە ژێنە ساید ئێشناسای
تاوانەکا و هه‌وا بێجە ی و ئێنفالی پێسو نە کەردەن. ئێنە هەم
ئێو پێوو شەرمە زارین و هەم فریج یاگە گومانەنە کە ئی پەرلەمانە
چی تائیسە پی ئێرکیش هه‌وا نەستەن؟

ئی هورزو کەوتە گومانەو و پەرلەمانی گاریگەری فرە نەرە نیش سەروو
زامە ارکە و جیامەنەکا و ئی ژێنە سایدی نیا نەرە. جا و ختەو
پەرلەمانوو کوردی ویش ئێنە هه‌وا رزو کەوتش بە و و ش جە خاوەنداریەتی
ئی کە یسە دزەو، ئێتر ئا خەڵکە قوربانیکریا و بەکەسە پێنا پێی
کە بەرە؟

جە لایە تەریچە و گاریگەری نەرنی ئی وەدزییە و حکوومەتوو ھەرنی
 بە وەش و پەرلەمانش و سەروو ئا ھەکوژیا میادە و تیارە منیەرە کە
 ھەو و تەقەلایە و فرەشا دا و کەوتە شەن و ئی کەیسە و یاونا شا بە
 پەرلەمانە بەو وەلاتا. تەنانەت بەیو چا پەرلەمانا ئی تاوانەشا
 پیسە و ژەندەسایدی بەر ھەسە ئەشناسا، بەھام چوون کورد وەش و
 پەرلەمانش تا ئیسە وەشا نەکەردەن خاوەنو ئی کەیسە وە، ھەو
 میادە و تەیکەج بە ئاکام مەنەو.

ھەر پا جەر و بە ھەق خەکو ھەبجە ی باسش کەر، ھەکارو ئی
 وەدزییە و پەرلەمانی گەو پە ی خیانەتوو دەسەتدارو باشووری بە
 قوربانیا و ھەبجە و ئەنفالی کە سەئان تاوانبار و ئەنفالچەشا
 پەنا دا و فرەچشا ئیسە دلی ئا حەزبانە کاربەدەسە و پە
 بەرزە حەزبەشا ھەن. بەو چا تاوانبارا کە ئا حەزبا پەناشا
 داینە، نامەشا ئینا دلە لیستوو تاوانبار بەعسەکانە کە دادگا و
 تاوانبارا و ئەرەقی داواشا کەر. نە تەنیا تاوانبار بەعسەکا،
 بەکو و ڕپرەرسە کوردە فرەچ کە ئینای دلە ئا حەزبە کوردیانە،
 دەسەوی و ناەینشا بێن جە تاوانەکا و ھەبجە و ئەنفالیەن. ئەگەر
 یە جە و تاوانەکا و ھەبجە و ئەنفالی پەسە و ژەندەسایدی بە
 ھەسە بھناسیا و تاوانبارەکا دریا بە داگایەوی تایبەتی، بەگومان
 و ڕپرەرسە و دەسەتدارە ئی حەزباچە مشە دادگایی کریا و بە سەزا و
 تاوانەکا شا یاوا. بی دەنگی و وەدزییە و حکوومەتی و ھەریاسە
 پەرلەمانو باشووری نیشانەروو ئانەینە کە ئی تاوانبارا تا چ
 ادەو یاگە وەشا دلە ئی دەسەتەنە قایمە کەردەنە و شەنەمایە
 کاریگەرەشا دلە ئا دەسەتەنە ھەن.

موختار کەریمی - ئامان ۲۰۲۵.۳.۱۶